

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В 2013-2016 РОКАХ

Козловський В.О. – к.е.н., професор, *Вінницький національний технічний університет / Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ;*

Левченко Д.О. – ст. 4-го курсу, *Вінницький національний технічний університет*

Загальновідомо, що в ринковій економіці провідною формою господарювання є підприємництво, яке повинно стати основою реформування української економіки, забезпечити збільшення обсягів виробництва, прискорення науково-технічного прогресу, зростання добробуту суспільства та кожного його члена.

порівняльний аналіз результатів фінансової діяльності промислових підприємств України та підприємств оптової та роздрібно торгівлі протягом 2013-2016 років, що повинно дати нам відповідь на питання: працюють підприємства прибутково чи збитково. Інформацію з цього приводу для промислових підприємств наведено на рис. 1.1 [1].

Щоб переконатися в цьому, проведено

Рис. 1.1 – Частка (у %) промислових підприємств, які працюють з прибутком

Аналіз діаграм, наведених на рис. 1.1 показує, що протягом 2013-2016 років 62-67% всіх промислових підприємств України працювати з прибутком. Частка великих промислових підприємств, що працювали з прибутком, також знаходиться приблизно на такому ж рівні, а частка прибуткових середніх і малих промислових підприємств є дещо вищою і становить приблизно 68-72%, що є, на наш погляд, абсолютно обґрунтованим, оскільки засновники цих підприємств практично завжди є

їх керівниками і особисто зацікавлені у розвитку створених ними суб'єктів підприємництва.

Але той факт, що більшість промислових підприємств працювало з прибутком, ще не означає, що розвиток підприємницької діяльності в Україні є ефективним. Таким висновок можна зробити, якщо проаналізувати величину абсолютного фінансового результату, який отримали промислові підприємства від своєї діяльності у 2013-2016 роках (див. рис. 1.2).

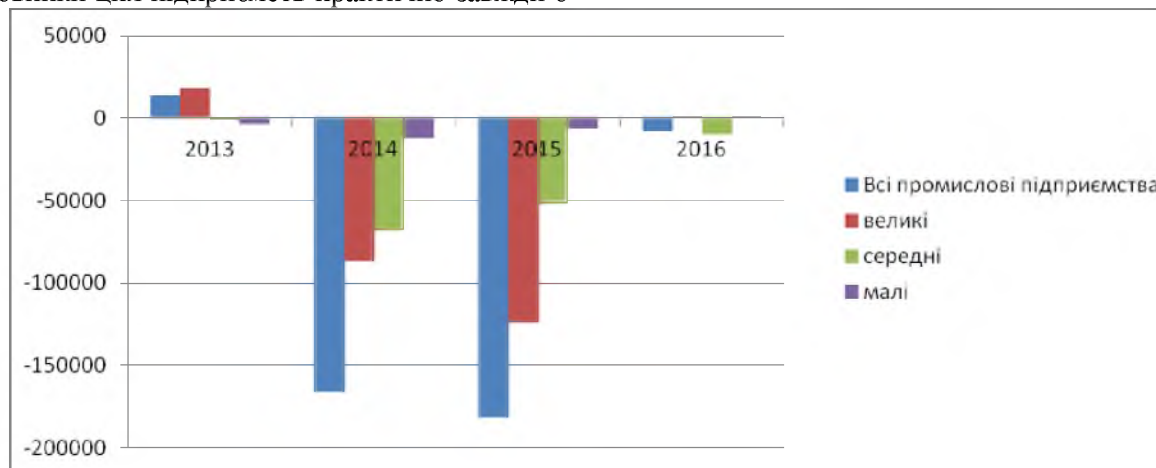

Рис. 1.2 – Фінансові результати діяльності промислових підприємств до оподаткування (млн. грн.)

Аналіз діаграм, наведених на рис. 1.2 показує, що тільки у 2013 році всі промислові підприємства України отримали від своєї діяльності додатний фінансовий результат (тобто прибуток), який до речі був не дуже великим і

становив 13,698 млрд. грн. [1]. При цьому великі промислові підприємства отримали прибуток у розмірі 18,281 млрд. грн., а всі середні та малі промислові підприємства отримали збитки від своєї діяльності.

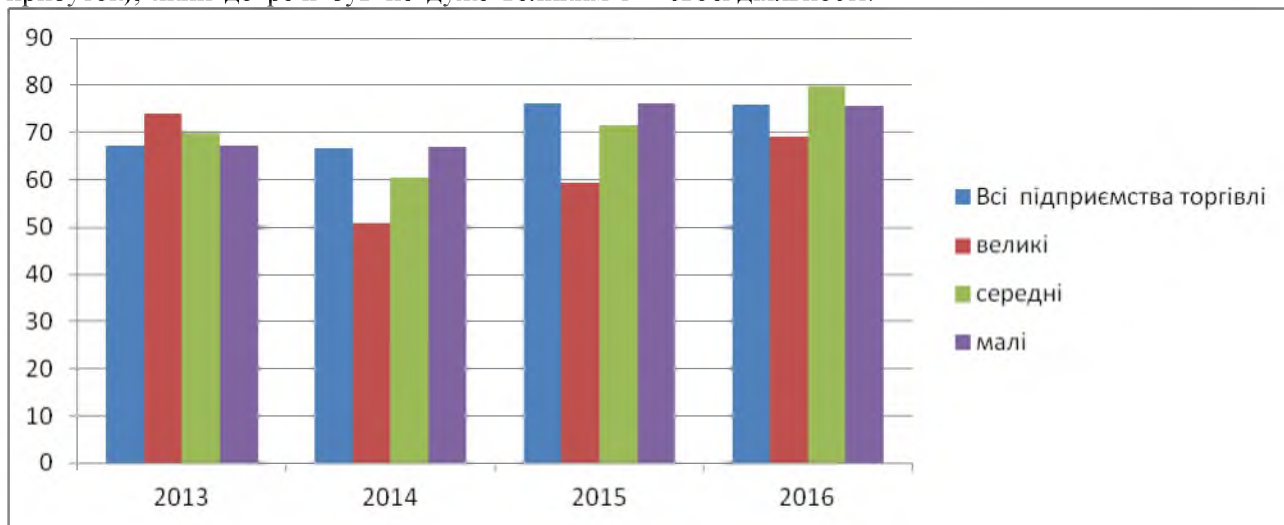

Рис. 1.3 – Частка (у %) підприємств оптової та роздрібної торгівлі, які працюють з прибутком

Абсолютний «провал» у діяльності всіх промислових підприємств відбувся у 2014-2015 роках. Так, у 2014 році збитки від діяльності всіх промислових підприємств становили 166,414 млрд. грн., а в 2015 році – 181,360 млрд. грн. (!). Для великих промислових підприємств ці збитки становили відповідно 86,308 та 123,36 млрд. грн.; для середніх – відповідно 68,097 та 51,55 млрд. грн., для малих

– відповідно 12,0 та 6,449 млрд. грн. І тільки у 2016 році відбулися незначні позитивні зрушення у цьому питанні, коли діяльність всіх промислових підприємств принесла їм збитки всього-то у 7,569 млрд. грн., в той час, як великі промислові підприємства отримали прибутки аж у 1,4149 млрд. грн. (!), середні – працювали зі збитком у 10,1929 млрд. грн., а малі – отримали невеликий прибуток у сумі 1,2084 млрд. грн.

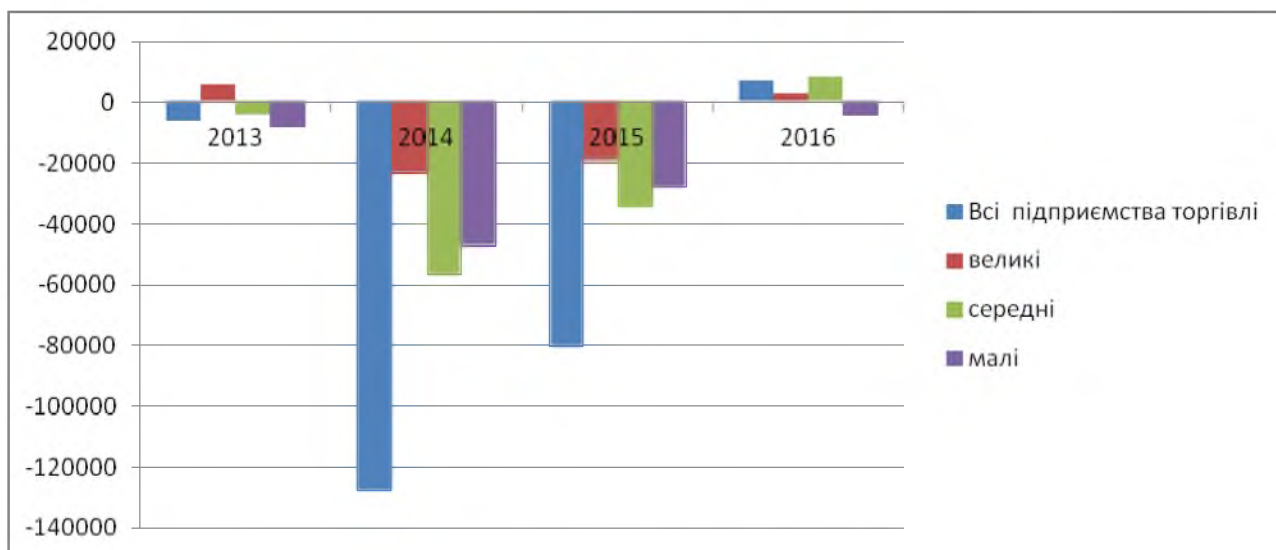

Рис. 1.4 – Фінансові результати діяльності підприємств оптової та роздрібної торгівлі (млн. грн.)

Для порівняння, проведено аналіз результатів фінансової діяльності підприємств оптової та роздрібної торгівлі протягом 2013-2016 років. Інформацію з цього приводу

наведено на рис. 1.3 [1].

Аналіз діаграм, наведених на рис. 1.3 показує, що протягом 2013-2016 років 66-75% всіх підприємств оптової та роздрібної торгівлі

України працювати з прибутком. Цей показник є дещо вищим, ніж для промислових підприємств (62-67%). Разом з тим, не можна не звернути уваги та те, що частка великих підприємств торгівлі, що працювали з прибутком, є значно нижчою (окрім 2013 року), ніж в середньому по підприємствам торгівлі, і становить всього 50-69%. Частка середніх і малих підприємств оптової та роздрібною торгівлі, що працювали з прибутком, є дещо вищою, ніж в аналогічних за розмірами підприємствах промисловості, і становить приблизно 68-80%.

Далі проаналізуємо фінансовий результат, який отримали підприємства оптової та роздрібною торгівлі від своєї діяльності у 2013-2016 роках. Результати проведеного аналізу показано на рис. 1.4.

Аналіз діаграм, наведених на рис. 1.4 показує, що протягом 2013-2016 років фінансові результати діяльності підприємств оптової та роздрібною торгівлі є дещо кращими, ніж фінансові результати діяльності промислових підприємств. Найгірше спрацювали підприємства оптової та роздрібною торгівлі у 2014-2015 роках. Так, у 2014 році фінансові

збитки від діяльності підприємств оптової та роздрібною торгівлі становили 128,1348 млрд. грн., а в 2015 році – 80,5643 млрд. грн. (!). Для великих підприємств оптової та роздрібною торгівлі ці збитки становили відповідно 23,587 млрд. грн. та 18,3695 млрд. грн.; для середніх – відповідно 56,8582 млрд. грн. та 34,4109 млрд. грн., для малих – відповідно 47,6895 млрд. грн. та 27,7839 млрд. грн.

І тільки у 2016 році відбулися незначні позитивні зрушення у цьому питанні, коли діяльність всіх підприємств оптової та роздрібною торгівлі принесла їм невеликий прибуток розміром у 7,277 млрд. грн., в той час, як великі підприємства оптової та роздрібною торгівлі отримали прибутки аж у 2,9021 млрд. грн. (!), середні – у 8,6961 млрд. грн., і тільки малі підприємства оптової та роздрібною торгівлі отримали збитки у сумі 4,3212 млрд. грн.

Хоча потрібно відзначити, що збитковість всіх підприємств оптової та роздрібною торгівлі є дещо нижчою, ніж на збитковість всіх підприємств промисловості, про що свідчать діаграми, наведені на рис. 1.5.

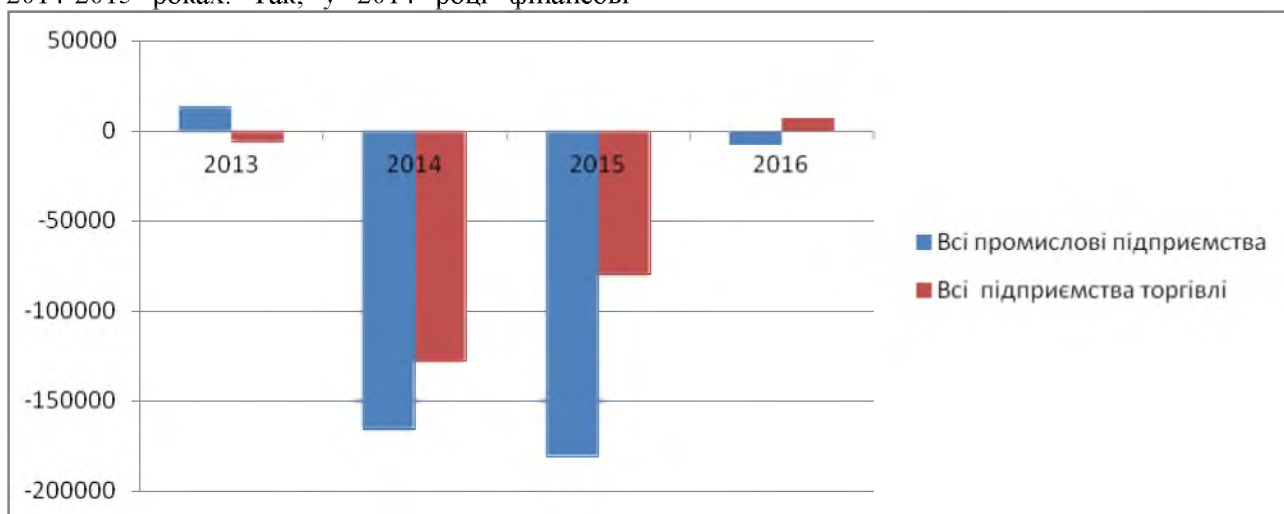

Рис. 1.5 – Порівняльний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств промисловості та підприємств торгівлі (млн. грн.)

Висновок напрашується такий: або підприємства свідомо приховують свої доходи, використовуючи для цього різні схеми ухиляння від сплати податків, або покривають свої витрати за рахунок державних та місцевих бюджетів замість того, щоб навпаки наповнювати ці бюджети коштами, що є основною ознакою і головною задачею цивілізованого бізнесу та підприємництва.

Причини такого явища відомі, вони

описані багатьма науковцями [2, 3]. Серед них: використання підприємствами, особливо великими, офшорів, які дають змогу мінімізувати сплату податків; це суттєві недоліки в оподаткуванні суб'єктів бізнесу; це наявність багатьох «дозвільних» бюрократичних процедур, які використовуються при регулюванні бізнесу та підприємництва; це часто не обґрунтований тиск силових структур на підприємницькі структури тощо.

Список використаних джерел:

1. Фінансові результати підприємств до оподаткування [сайт Державної служби зайнятості України]. Режим доступу [<http://www.ukrstat.gov.ua/>].

2. Козловський В. В. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина I / Козловський В. О. – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] – Вінниця : ВНТУ, 2017.– 119 с.
3. Козловський В. В. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина II / Козловський В. О. – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] –Вінниця : ВНТУ, 2017.–116 с.

УДК 332.1

РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

Турчак В.В. – к.е.н., доцент, Солоїд О.В. – к.е.н., доцент

Вінницький кооперативний інститут

У розвиненому демократичному світі мале підприємство розглядається переважно як суб'єкт, що забезпечує становлення і розвиток демократії та водночас спрямований на вирішення соціальної політики зайнятості. Малий та середній бізнес (SME) в ЄС є єдиним конгломератом, в якому високу концентрацію робочої сили забезпечує малий бізнес, а значну частку ВВП країни – середній.

Значення малого підприємництва полягає в [1, с.126]:

- вирішенні проблеми зайнятості населення, в тому числі за рахунок самозайнятості підприємців, створенні нових робочих місць;

- наданні гнучкості економіці шляхом оперативного реагування на зміни кон'юнктури ринку;

- формуванні конкурентного середовища, в тому числі за рахунок обмеження можливостей монополій, стимулювання виробництва тих товарів та послуг, яких потребує споживач;

- визначенні темпів економічного зростання шляхом прискорення реалізації новітніх технічних і комерційних ідей, випуску наукоємної продукції;

- формуванні середнього класу суспільства, послабленні тенденцій до соціальної диференціації, пом'якшенні соціальної напруги і демократизації ринкових відносин.

Згідно чинного законодавства України суб'єктами малого підприємництва є [2]:

- фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи - підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

- юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує

суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

У 2015 році в Україні налічувалося 1 974,3 тис. суб'єктів господарювання (рис. 2.1), у тому числі 3434 тис. підприємств та 1 630,9 тис. фізичних осіб-підприємців. 99,9% підприємств відносяться до категорії малих і середніх, з них 82,8% – це мікропідприємства з кількістю працівників до 10 осіб і річним доходом до 2 млн. євро. В цілому, середні та малі підприємства і суб'єкти середнього та малого підприємства забезпечували роботою 79,1% від загальної кількості зайнятих працівників по суб'єктах господарювання. У 2014 році налічувалось 79 підприємств та 370 фізичних осіб-підприємців на 10 тис. населення [3].

У Вінницькому регіоні, як і в інших регіонах України, за кількістю суб'єктів найбільш розвиненим є мале підприємство. За видами економічної діяльності найбільша частка припадає на сільське, лісове та рибне господарство; оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів. Частка надходжень до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів малого підприємства у 2016 році складає 30,0%.

Лідерами рейтингу конкурентоспроможності регіонів України є великі регіони з добре розвинутою інфраструктурою та системою вищої освіти, технологічно підготовлені, з розвиненим бізнесом та розвинутою інфраструктурою для інновацій: м. Київ, Харківська, Одеська, Донецька і Дніпропетровська області [4]. Найпривабливішими для інвестицій, а на цій основі – і для розвитку підприємства та бізнесу, регіонами (які лідирують у рейтингу інвестиційної привабливості регіонів України) виявились Львівська, Івано-Франківська, Одеська, Вінницька області та м. Київ, а найперспективнішими галузями – сільське господарство, машинобудування та туризм.

Урядами різних країн приділяється велика увага розвитку ділової активності малих підприємств. Для малих підприємств практично